

La massificació de la muntanya

En tots aquests recorreguts vam caminar sols, sense trobar ningú. A partir de 1978 que vaig començar a descobrir sistemàticament les muntanyes i valls, ara des de Vallter, amb en Ventura Majada, vam estar molts anys sense trobar gent que no fos a Bastiments, al Gra de Fajol, al Pic de la Dona o al Costabona. Des de 1996 vam començar a estassar i marcar camins arran que l'alcalde de Camprodon, Esteve Pujol ens fes arribar la demanda dels turistes per fer rutes caminant. Primer vam escriure 9 fitxes per Camprodon, després 21 per tota la vall, i finalment va acabar amb un llibre amb 79 itineraris. Des del 2000 em van acompanyar en Toni Suriñach i en Joan Mora per mesurar els camins amb una roda. La nostra preocupació a principis del 2000 era com es mantindrien oberts els itineraris en cotes baixes, on la vegetació en llocs assolellats creixia molt ràpidament, tapant els camins. La solució la vam veure a partir de la crisi econòmica de 2010, quan hi va haver un creixement notable d'excursionistes amb l'efecte positiu de fressar els camins; així no calia netejar-los. La xarxa de camins va entrar a formar part d'itinerària, la xarxa de les comarques del Ripollès, la Garrotxa i l'Alt Empordà. L'equilibri d'excursionistes amb el territori va ser excel·lent fins que va arribar la pandèmia de 2020. A partir de l'any 2022 l'augment de gent a muntanya ha estat amb un creixement geomètric, ajudat pel fet que molta gent va veure amb la pandèmia que caminar per la natura és gratificant i ajuda a mantenir l'equilibri personal. Molts jubilats es van traslladar a viure a la vall i el nombre de pisos venuts i els que es lloguen per Airbnb van créixer any a any. El resultat és que aquest mes d'agost la Vall de Camprodon ha estat plena a petar, sense poder aparcar en molts llocs durant hores, amb una afluència de gent als circs d'Ulldeter, de Morens i al Costabona, mai vista. Aquesta transformació es pot veure des del costat positiu si traiem la conclusió que dinamitza econòmicament a la vall, però també la podem veure des del costat negatiu si observem el que passa a la costa o a Barcelona: l'encariment de l'habitatge i dels aliments, l'arribada d'emigrants llatinoamericans que treballen a l'hostaleria, la degradació de la muntanya a partir de 2.000 m. (l'herba dels camins té dificultat per regenerar-se i l'aigua erosiona el terra), la pressió sobre la fauna salvatge, amb la desaparició del gall fer i la disminució de les perdius blanques, fa que la percepció sobre la vall de Camprodon sigui semblant a la de la costa: degradació de serveis, pèrdua del caràcter i del tarannà de la vall, esvaniment del català endèmic del lloc, desaparició d'espècies d'animals, massificació dels espais de lleure, carreteres, aparcaments i pobles sobresaturats... El resultat és que els fills de la vall continuen marxant fora, que la millora econòmica beneficia a pocs i serveix per fer que la quantitat de gent immigrant sigui cada vegada més gran, amb les conseqüències associades sobre l'habitatge, el col·legi i serveis públics insuficients. Amb tot això encara es fan curses com la de La Marrana o l'Isard Atac que passen per sobre la cota 2.000 m. i aprofundeixen la degradació de camins d'altura. Aquest agost ja s'ha anat veient quina solució hi ha d'haver, com la urgència de posar barreres en dies punta amb pagament dissuasiu i que controli l'afluència a Vallter, a la Collada Fonda al peu del Costabona i a Tregurà de Dalt cap al Balandrau. No inventem res que no es faci a Fontalba a Queralbs, al Torrent de la Cabana a Campdevàrol, a Sant Aniol d'Aguja a Sadernes o a altres llocs. La pèrdua de poder adquisitiu de les famílies i l'augment de la calor dirigeixen cada vegada més gent cap a la muntanya propera, a recés de boscos, al costat de la fresca dels torrents o anant amunt a les muntanyes. Cada vegada més gent que anava de la ciutat a la platja a fer un bany ho substitueix per una escapada a la muntanya. És aquesta raó per la qual cal veure el problema amb una dimensió completament diferent a la de quan vaig començar a caminar pel territori el 1972. És absolutament necessari que la direcció del parc natural digui quanta gent pot rebre cada zona sense que hi hagi una degradació irreversible. A partir d'aquí es pot actuar. La mateixa cosa ha de passar als pobles, per determinats serveis fixats, condicionant quina capacitat ha de tenir la vall i quant més es pot edificar. No es pot posar ordre sense haver fet els deures. No fer-ho ens porta a una pèrdua de qualitat de la vall de la qual algun dia ens en penedirem. Morir d'èxit existeix.eix.